

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΤΕΤΑΡΤΗ 22 ΜΑΪΟΥ 2013 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.1 Ο Σολωμός επηρεάστηκε ιδιαίτερα από το ρεύμα του Ευρωπαϊκού ρομαντισμού και στο έργο του «Ο Κρητικός», μία από τις κορυφαίες ποιητικές δημιουργίες της νεότερης ελληνικής ποίησης, η επιρροή αυτή είναι πρόδηλη. Καταδεικνύεται κυρίως-ανάμεσα στα άλλα – με τη χρήση του μεταφυσικού στοιχείου, την αγάπη για την πατρίδα και την εξιδανίκευση του έρωτα. Στο απόσπασμα 5[22], η αίσθηση του παράδοξου, του μυστήριου και του υπερφυσικού στοιχείου εκδηλώνεται με την εμφάνιση του ακαθόριστου ήχου και την προσπάθεια ερμηνείας του σε όλο το απόσπασμα. Η αγάπη για την πατρίδα εντοπίζεται και κορυφώνεται στο στίχο 40 όπου ο ποιητής την επικαλείται φωνάζοντας « ω θεικιά κι όλη αίματα Πατρίδα!». Τέλος, η εξιδανίκευση του έρωτα παρουσιάζεται στο στίχο 50 «μόλις είναι έτσι δυνατός ο Έρωτας και ο Χάρος», όπου υμνείται η δύναμη του έρωτα.

B.1 Ολόκληρο το ποίημα του Σολωμού «Ο Κρητικός» χαρακτηρίζεται για το άμεσο, ζωντανό, πυκνό και γεμάτο λυρικότητα και ρομαντισμό ύφος. Για τη διαμόρφωση αυτού του ύφους σημαντικό ρόλο παίζουν τα σχήματα λόγου και οι εικόνες. Ολόκληρο το ποίημα είναι πλούσιο σε εικόνες οι οποίες, όπως χαρακτηριστικά λέει ο Π.Μάκριτζ, προέρχονται κατεξοχήν από τον κόσμο της φύσης. Έτσι στο απόσπασμα 5[22] και στους στίχους 25-28 συναντούμε την εικόνα ενός κοριτσιού που ακούγεται να τραγουδάει τον κρυφό έρωτά της, μέσα σε ένα φουντωμένο δάσος, την ώρα του δειλινού, τότε που ανατέλλει η σελήνη. Τραγουδά στη βρύση, στο δέντρο που λυγίζει ελαφρά και στο λουλούδι που ανοίγει.

Με την εικόνα αυτή ο ποιητής εξιδανικεύει τον έρωτα, αλλά και τη φύση, καθώς μέσα στο ειδυλλιακό περιβάλλον η κόρη υμνεί τον έρωτα. Η εικόνα συγκεντρώνει στοιχεία τόσο ακουστικά και οπτικά, όσο και οσφρητικά και κινητικά.

Επίσης στους στίχους 36-40 παρουσιάζεται η εικόνα του Κρητικού να ανεβαίνει στο Ψηλορείτη για να θαυμάσει την ομορφιά της πατρίδας του. Εκεί έβλεπε κάτω από το λαμπρό φως του ήλιου, να φωτίζονται τα βουνά, οι κάμποι και η θάλασσα και ο ίδιος ένιωθε να συνταράσσονται τα σπλάχνα του από την ελπίδα και τον πόθο της ελευθερίας.

Τότε συγκινημένος επικαλούνταν την πατρίδα του σαν να ήταν κάποια θεά, και πολεμούσε δίπλα του αιμόφυρτη.

Με την εικόνα αυτή εκφράζεται η μεγάλη αγάπη του ποιητή για την πατρίδα του. Θαυμάζει την ομορφιά της και οραματίζεται τη στιγμή της ελευθερίας της. Ο πόνος της ψυχής του για τη σκλαβιά της Κρήτης τον οδηγεί στο Ψηλορείτη. Ο ποιητής εκτός από την οδύνη για τα δεινά της βρίσκει την ευκαιρία με αυτήν την εικόνα να εκφράσει και το θαυμασμό του για τις ομορφιές της Κρήτης, αλλά και τη δυναμική αντίστασή της.

Β.2 Ο Σολωμός χρησιμοποιεί σε αυτήν την ποιητική σύνθεση πλούσια γλώσσα γεμάτη με σχήματα λόγου. Κανένα από αυτά δεν είναι τυχαία τοποθετημένο και ούτε έχουν το ρόλο διακοσμητικού στοιχείου. Αντίθετα αποσαφηνίζουν, ορίζουν, πρόσωπα και καταστάσεις, κινητοποιούν το συναίσθημα και τη μνήμη. Πιο συγκεκριμένα ορισμένα από τα σχήματα λόγου που χρησιμοποιούνται στο απόσπασμα των στίχων 29-34 είναι τα εξής:

- Μεταφορά: σέρνει τη λαλιά του (στιχ. 29), έλιωσαν τα αστέρια (στιχ. 33)...

Οι μεταφορές συμβάλλουν στην αισθητοποίηση του τοπίου και φωτίζουν την εξωπραγματική και την εκτός του «φυσιολογικού κόσμου» κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο Κρητικός.

- Προσωποποίηση: προσωποποιείται η αυγή, κατά τη διάρκεια της οποίας ακούγεται το κελάδημα του αηδονιού (στιχ.34)

Οι προσωποποιήσεις διασαφηνίζουν πολλά από τα δεδομένα του ποιήματος και υποβοηθούν την ταύτιση δυσερμήνευτων μορφών και συμβόλων, παρέχουν ζωντάνια και αμεσότητα στο ποίημα και το δραματοποιούν.

- Παρομοίωση: η προσπάθεια του ήρωα να εξηγήσει λογικά το ποιόν του ήχου και πιο συγκεκριμένα η αποφατική παρομοίωση του στίχου 29 «δεν ειν' αηδόνη κρητικό».

Με την αποφατική παρομοίωση ο Σολωμός επιχειρεί να μας υποβάλλει το γλυκό ήχο του αηδονιού, που όμως, δεν έχει αυτή την ιδιότητα.

- Υπερβολή: το τραγούδι του αηδονιού αντιβουίζει πολύ μακριά, ως πέρα στη θάλασσα στιχ. 31-32.

Με το σχήμα αυτό τέλος δίνεται έμφαση στην εμβέλεια του ήχου, τονίζοντας την απεραντοσύνη του.

Γ.1.Ο Κρητικός μετά από ένα δύσκολο αγώνα κατορθώνει να φτάσει στην ακρογιαλιά κρατώντας στα χέρια την αρραβωνιαστικιά του και πιστεύοντας ότι έχουν και οι δυο σωθεί. Δηλώνει τη χαρά του για το αίσιο τέλος του αγώνα με τη φράση «την απιθώνω με χαρά». Η πραγματικότητα όμως, τον διαψεύδει καθώς ήταν πεθαμένη. Πρόκειται για ένα δραματικό τέλος στο οποίο ο ήρωας παρουσιάζεται ως μια τραγική φιγούρα. Όλος του ο αγώνας μοιάζει να αποτελεί τραγική ειρωνεία. Οι προσπάθειές του όλες αποδείχτηκαν μάταιες, αφού η άφιξη στην ακρογιαλιά δεν ευοδώθηκε. Αξίζει να σημειωθεί ότι το ποίημα κλείνει με το γιαλό, κατά το σχήμα κύκλου. Με τον τρόπο αυτό αποφεύγει το θρήνο επιτυγχάνοντας ο Σολωμός την οικονομία στην αφήγηση. Το ερωτικό ζεύγος στην ουσία αφανίζεται, ο επίγειος παράδεισος ερημώνει, αλλά χάρη στον Έρωτα και στο Θάνατο μπόρεσε ο ήρωας να υπερβεί το χρόνο και να περιμένει με χαρά μια ευτυχισμένη συνύπαρξη στην αιωνιότητα του Παραδείσου.

Δ.1 Ανάμεσα σε αυτά τα δύο αποσπάσματα μπορεί κανείς να διαπιστώσει ομοιότητες και διαφορές ως προς το περιεχόμενο.

Ορισμένες από τις ομοιότητες που μπορούν να βρεθούν είναι οι παρακάτω:

- Η ύπαρξη στοιχείων της φύσης που υπάρχει έντονη και στα δύο αποσπάσματα. Η φύση στο Σολωμό από τη μια εξουδετερώνει την αγωνιστική του διάθεση και από την άλλη τον οδηγεί στην ηθική του εξύψωση. Στο απόσπασμα του Λαπαθιώτη, πάλι η φύση ζωντανεύει μέσα από το όνειρο της ηρωίδας δημιουργώντας ένα περιβάλλον υπερφυσικό.
- Και στα δύο εμφανίζεται η ύπαρξη του ήχου- μελωδίας. Από τη μια, ένας ήχος υπερφυσικός και ανεκδιήγητος που αποσπά την προσοχή του ήρωα και από την άλλη μια μελωδία κυριαρχεί και γεμίζει το νου και την ψυχή της. Παρατηρούμε ότι και οι δύο ήχοι εξαπλώνονται και επικρατούν.
- αγωνίζεται να σώσει την αγαπημένη του, ενώ αυτή τελικά πεθαίνει και η Ρηνούλα ονειρεύεται τη φωνή του αγαπημένου της που τον στερείται.

Πρώτη
Επιλογή

Ως διαφορές μπορούν να διαπιστωθούν οι εξής:

- Οι κεντρικοί ήρωες βρίσκονται σε διαφορετική κατάσταση. Ο Κρητικός από τη μια, έχοντας όλες τις αισθήσεις του, έλκεται από τον απόκοσμο ήχο και εμποδίζεται από αυτόν στην προσπάθεια σωτηρίας της αγαπημένης του, ενώ η Ρηνούλα βρίσκεται σε κατάσταση ονείρου.
- Η Ρηνούλα ξεσπά σε σιγανό θρήνο, όταν ξυπνά από το όνειρο και αντιμετωπίζει την πραγματικότητα, ενώ στο «Κρητικό» κυρίαρχο είναι το συναίσθημα της χαράς, επειδή έφτασε ο ήρωας στο γιαλό χωρίς κάποια περαιτέρω αντίδραση για το θάνατό της.

Επιμέλεια Απαντήσεων :

Για το ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ Μ.Ε.

Γραμμένου Ιωάννα

Ρούβαλη Μαρία

Φιλντίση Μαρία